

NASTOLA SKINNARI

**Rautakautisen kalmiston ja
esihistoriallisen asuinpaikan
arkeologinen koekaivaus**

**Hannu Poutiainen
Päijät-Hämeen maakuntamuseo
Lahden kaupunginmuseo**

1999

Kaivauksen rahoitus
Nastolan kunta
Lahden kaupunginmuseo

SISÄLLYS

Sivu

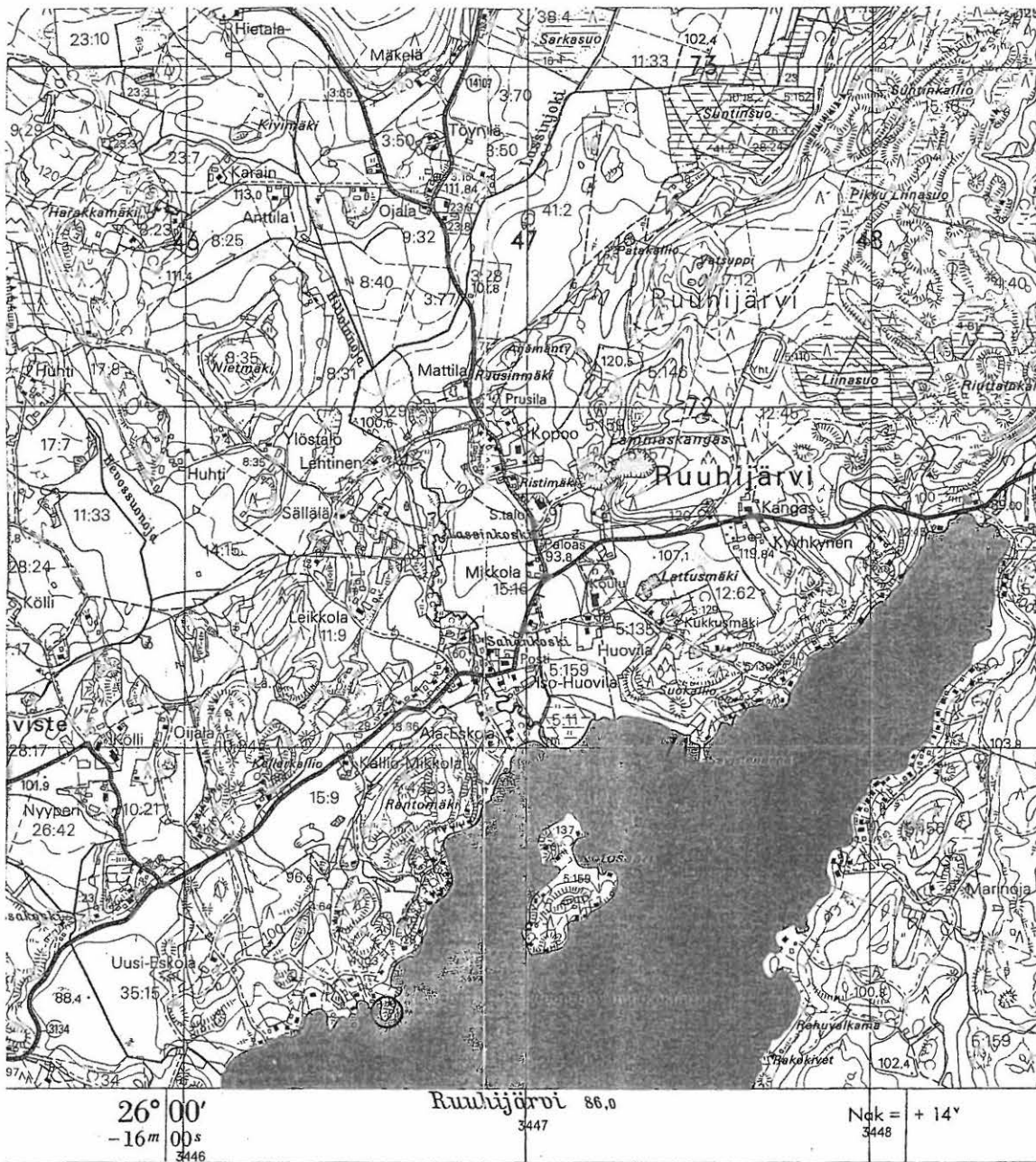
1.	Kohde	3
2.	Koekaivauksen tausta	6
3.	Työntekijät ja budjetti	7
4.	Mittaus- ja kaivausmenetelmät sekä näytteet	7
5.	Havainnot	16
6.	Yhteenveto ja tulkinta	21

Liitteet:

- 1 Negatiiviluettelo
- 2 Diapositiiviluettelo
- 3 Karttaluettelo
- 4 Makronäytteet
- 5 Resentit löydöt
- 6 Luu- ja kvartsilöytöjen kappale- ja painomäärät
- 7 Kaikkien löytöjen kappale- ja painomäärät
- 8 Kopiot mustavalkopinnakkaisista
- 9 Kopiot tasokartoista (7 kpl)

1. Kohde

Muinaisjäännöslaji:	Polttokalmisto ja asuinpaikka, lk II
Alustava ajoitus:	Rautakausi ja kivikausi
Kunta:	Nastola
Alue:	Ruuhijärvi
Rekisterikylä:	Ruuhijärvi
Tila ja rekisterinumero	Kaljukallio 4:66
Nimi:	Skinnari
Maanomistajat	Skinnari Väinö ja Katri Emilia Paasikivenkatu 2 A 13 15110 Lahti
Peruskartta:	3112 07 Vierumäki
Peruskoordinaatit:	x 6770 20 - 22 y 3446 58 - 60 z 87,5 - 88
Kaivausala:	16 m ²
Aikaisemmat löydöt	KM 14681, rannerenkaan katkelma (1959), KM 31278, tasavarsisolki (1998)
Löydöt:	KM 31607: 1-174, Pronssi- ja rautaesineitä ja niiden katkelmia, helmiä ja niiden katkelmia, palanutta luuta, kvartsi- ja piiartefakteja
Analyysit:	Makrosubfossiilinäytteiden analyysi
Valokuvat:	Lahden kaupunginmuseon kuva-arkisto Neg. 122 255 - 122 291 Dia 31 163 - 31 194
Kartat:	Peruskarttaote 1:20 000 Yleiskartta 1:1000 Tasokartat 1:20, 1:50 7 kpl
Tutkimukset:	Keskitalo 1971, inventointi Poutiainen 1998, inventointi
Kirjallisuus:	Oijala, Matti 1999. Immilän Myllymäki. Immilän ja Arrajoen asutushistoriaa. Sarvas, Anja 1979. Nastolan eshistoria. - Nastolan historia I. (toim. Anneli Mäkelä)

6772

6771

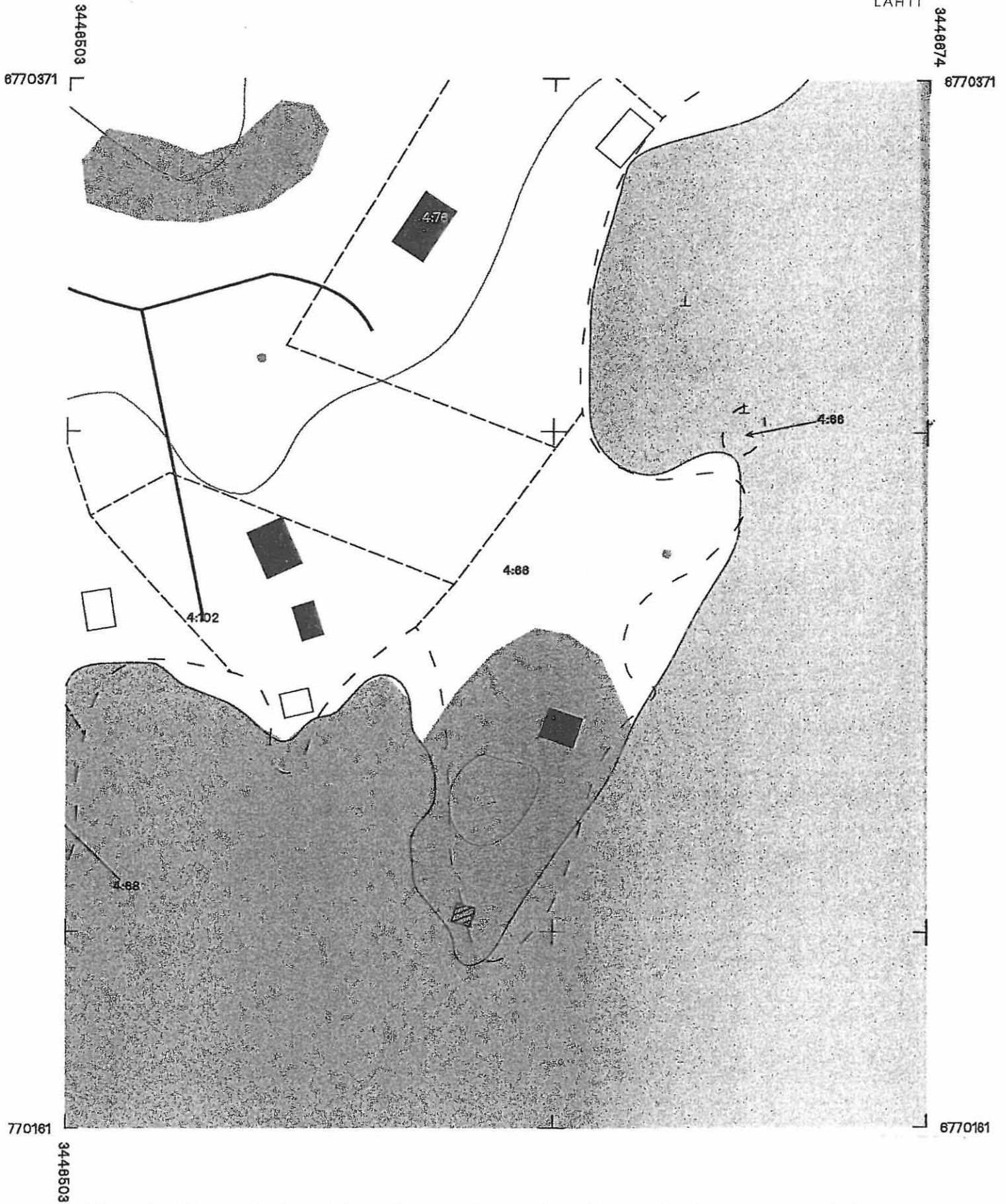
Pk-ote 3112 07 Vierumäki, MK 1 : 20 000, Helsinki 1989

Nastola Skinnari, rautakautinen kalmisto ja esihistoriallinen asuinpaikka ○

311207C

MAAGIS 8.11.99 03.49 8.11.99

LAHTI

Nastola Skinnari. Rautakautinen kalmisto ja esihistoriallinen asuinpaikka.

5
(Maastotietokanta ja kiinteistöjaotus (NKRK) 1: 2000. Copyright Maanmittauslaitos. Aineiston kopiointi tai muu laitton käyttö ilman maanmittauslaitoksen lupaa kielletty)

2. Koekaivauksen tausta

Vuonna 1959 löytyi Ruuhijärven Skinnarin maalta osittain puretusta kivirauniosta viikinkiaikaisen pronssirannerenkaan katkelma (KM 14681). Kivirauniosta otettiin kiviä ulkolieden rakentamista varten, jolloin opiskelija Raimo Laapio löysi rannerenkaan katkelman. Oiva Keskitalo, joka inventoi Nastolan kuntaa vuonna 1971, piti röykkiötä mahdollisena hautarakennelmana todeten kuitenkin, ettei olettamukselle ole muuta perustaa kuin rannerenkaan katkelma ja itse kiviraunio. Anja Sarvas (1979) on merkinnyt kohteen rautakautiseksi kalmistoksi Nastolan historiaan kirjoittamassaan esihistorian osuudessa. Hänen näkemyksensä tueksi ei kuitenkaan ollut riittävästi tieteellistä todistusaineistoa eikä paikkaa oltukaan merkitty museovirastossa kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Nastolan kunta kustansi uuden arkeologisen perusinventoinnin vuodelle 1998, ja sen yhteydessä kävin paikalla saman vuoden keväällä. Paikka vaikutti kiinnostavalta, minkä vuoksi palasin sinne heinäkuussa yhdessä Timo Sepänmaan kanssa. Tutkimme aluetta maanäyttekairalla ja metallinilmaisimella.

Maa-ainesta sisältäneissä kalliopainanteissa todettiin kairattaessa ohuelti mustaa noensekaista kerrosta, mutta edellä mainitussa kivirauniossa oli vain hiukan humusta ja pelkkää kivennäismaata. Metallinilmaisimella saatiin indikaatioita monestakin kohtaa ja yhtä näistä tutkittiin tarkemmin. Siitä löytyi ohuen turpeen ja maakerroksen alta tappikoristeinen tasavarsisolki (KM 31278). Löytöpaikka merkittiin selvästi mutta huomiota herättämättömästi mahdollisia tulevia tutkimuksia varten.

Nastolan kunta oli varannut myös seuraavaa vuotta varten määrärahan kunnassa tehtäviin arkeologisiin tutkimuksiin. Sen pohjalta mietittiin sopivaa kohdetta pienimuotoiselle arkeologiselle koekaivaukselle. Skinnarin rautakautinen löytöpaikka ja mahdollinen kalmisto sopi tarkoitukseen hyvin, koska oli odotettavissa, että paikan luonne voitaisiin selvittää suhteellisen pienilläkin resursseilla. Myös maanomistaja Väinö Skinnari suhtautui asiaan myönteisesti ja kiinnostuneesti, joten paikka valittiin arkeologisen koekaivauksen kohteeksi Nastolan kunnassa vuodelle 1999.

3. Työntekijät ja budjetti

Kenttätöyönjohtajana toimi FM Hannu Poutiainen ja kartanpiirtäjänä HuK Merja Uotila. Lahden kaupunginmuseosta oli mukana vs. arkeologi FL Kenneth Lönnqvist. Arkeologian harrastaja Ritva Vänskä oli vapaaehtoisena mukana kuutena päivänä ja arkeologian opiskelijat Antti Bilund, Ville Laakso ja Timo Sepänmaa yhtenä päivänä. Varsinaisia kaivajia ei ollut lainkaan, joten kaikki kaivauksiin osallistuneet hoitivat myös kaivamisen.

Kaivauksen kenttä- ja jälkitöiden budjetti oli 38 726 mk, johon sisältyivät työntekijöiden palkat sivu- ja matkakuluineen. Nastolan kunnan osuus oli 27 000 mk. Lahden kaupunginmuseon/Päijät-Hämeen maakuntamuseon osuus oli 7116 mk ja vapaaehtoisten laskennallinen osuus 4610 mk. Näytteiden analyyseistä ja esineiden konservoinnista museolle aiheutuneet kustannukset eivät ole tässä mukana. Väinö ja Katri Skinnari antoivat ystävällisesti arkeologien käyttää niemessä olevaa kesämökkiään työ- ja varastotilana.

4. Mittaus- ja kaivausmenetelmät sekä näytteet

Koekaivausalue avattiin kallioisen niemen eteläkärkeen, josta oli kesällä 1998 löytynyt inventoinnissa tasavarsisolki. Paikalla oli osin paksu kanervaa sisältävä turvealue, paikoin sammalta ja jäkälää tai paljasta kalliota. Kalliossa on korkeampia kohtia ja painaumia, joten korkokuva on hyvinkin epätasainen.

Kaivauskoordinaatisto laadittiin käyttäen teodoliittia ja kelamittoja. Maaston suurista kaltevuuseroista ja puustosta johtuen mittaukseen voi sisältyä muutaman senttimetrin virheitä. Koordinaatisto kiinnitettiin vanhaan kesämökkirakennukseen. Mökin länsipuolen seinän (pitkä seinä) nurkkien kohdalle asetettiin linjakepit ja teodoliitti sijoitettiin niiden muodostaman suoran jatkeelle 23 m mökin lounaiskulmasta etelään (199 gon). Tämä oli kaivauskoordinaatiston mittauksen lähtöpiste, jolle annettiin kaivauskoordinaatit 500/100. Tästä pisteestä mitattiin kelamitoilla ja teodoliitilla peruslinja ja siihen nähden poikittaislinja. Muut poikittaislinjat mitattiin kulmaprismalla ja kelamitoilla. Myös varsinaisen kaivausalueen koordinaatit mitattiin ensin kulmaprismalla ja kelamitoilla. Siinä ei kuitenkaan päästy riittävään tarkkuuteen, minkä takia koordinaattipisteet

122 255

Nastolan Skinnarin esihistoriallista muinaisjäännösalueita. Yleiskuva niemen kärkeen.

122 259

Kallioinen niemen kärki ja kalliokolo (vas.).

122 257
Nastola Skinnari. Yleiskuva niemen kärjestä.

122 258
Kaivausaluetta ennen turpeen poistoa.

mitattiin uudestaan teodoliitin avulla sekä kelamitoilla ristimittoja hyväksi käyttäen. Pitkittäis- ja poikittäislinja sekä kaivausalue pintavaaettiin.

Korkeuskiintopisteen sijainti, kvartsikohta kalliossa (noin 3 x 5 cm ala), on kallioisen niemen kärjessä, (kaivauskoordinaatistossa x 477,25 y 98,35, kojeen korkeus 101). Kaivauksen korkeuskiintopisteen sijainti 88,25 m mpy mitattiin käyttäen hyväksi Ruuhijärven vedenpinnan tasoa (85,98 m mpy), joka mitattiin signaloidun rajapyykin avulla (Ruuhijärven rekisterikylä, tilan Rno 13:36 rajapyykki nro 1, N60 korkeusjärjestelmässä sijainti 87,26 m mpy).

Alue käytiin ennen työn aloittamista läpi metallinilmaisimilla ja indikaatiokohdat merkittiin ohuilla puutikuilla. Tämän jälkeen alue valokuvattiin ja siitä piirrettiin pintakartta, jossa näkyvät kasvillisuus, kalliopaljastumat ja pintalukemat.

Turve poistettiin varovasti lapioilla ja turpeet tutkittiin vielä metallinilmaisimella. Paikoin kaivettavalla alueella oli ohuen maakerroksen päällä vain sammalta ja jäkälää, missä tapauksessa sammal ja jäkälä poistettiin lastoilla. Tämän jälkeen lapioinnin jäljiltä jääneet turpeet ja muu irtain aines poistettiin lastoilla, jolloin päästiin turpeen ja kivennäismaan/humuksen (kulttuurikerroksen) vaihettumiskohtaan. Näin saatiin esille varsinaisen kaivettavan ensimmäisen kerroksen lähtötaso (taso 1), joka puhdistettiin valokuvausta ja piirtämistä varten. Puhdistettaessa kaivettu maa-aines seulottiin kuivaseuloilla, mutta myös vesiseulontaa kokeiltiin. Vesiseulontaa kokeiltaessa havaittiin kuitenkin, ettei se suuresti auttanut, koska juuria, kuorta ja turvetta oli niin paljon, että ne jäivät vesiseulonnassa haittaavasti seulaverkolle. Jatkossa käytettiinkin pääasiassa kuivaseulontaa (silmäkoko 4 mm).

Ennen tasokaivamisen aloittamista alue käytiin metallinilmaisimella uudestaan läpi, jotta myös pienet metallilöydöt havaittaisiin *in situ* ja saataisiin niistä tarkat koordinaatit. Osa niistä oli kuitenkin hyvin pieniä, joten niitä ei kaivettaessa ollut helppo havaita moninaisen maa-aineksen joukosta. Tämän vuoksi tarkistettiin myös kaivettaessa olivatko löydöt paikoillaan vai jo joutuneet huomaamatta sankoihin. Osa metallilöydöistä oli lisäksi niin pieniä, että ne saattoivat mennä läpi seulaverkostakin.

Maa-aineksen koostumuksen sekä löytöjen runsauden ja rikkoutuneisuuden takia kaivaminen oli hidasta ja tarkkuutta vaativaa. Kaivausmenetelmänä käytettiin tasokaivaustekniikkaa ja kaivausvälineenä lastaa. Kulttuurikerrosta kaivettiin 2-3 cm:n kerros kerrallaan 1 x 1 m:n alalta, minkä

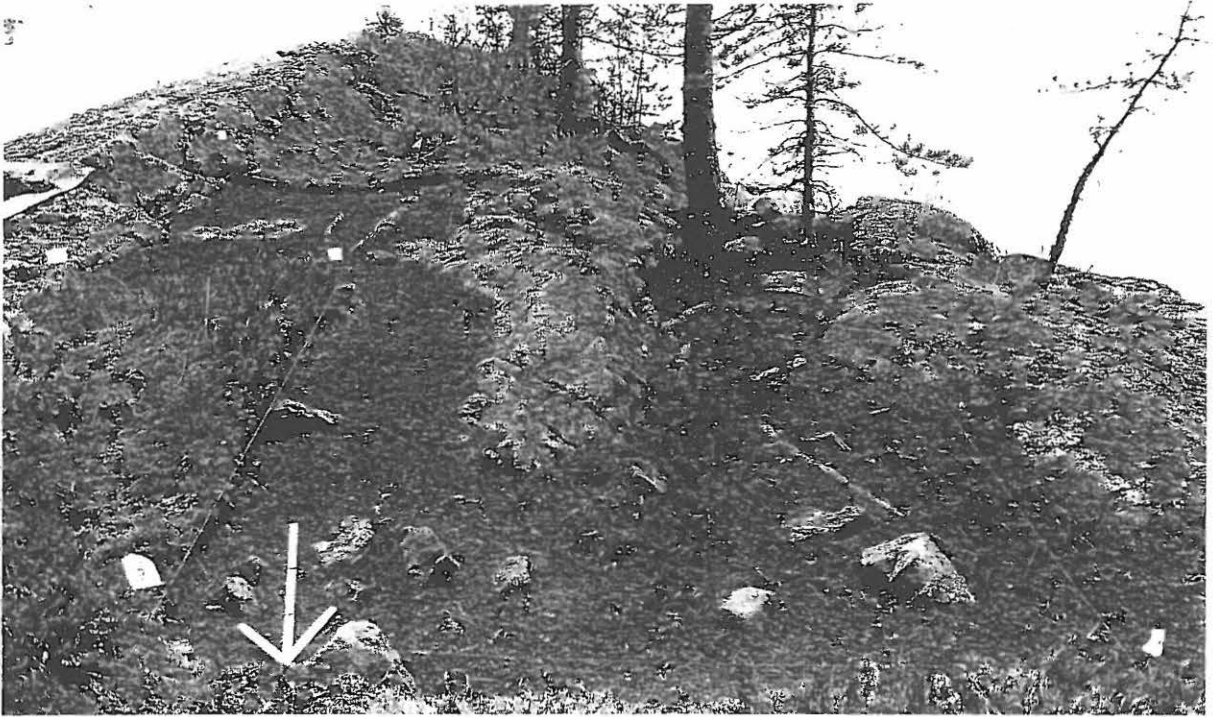
122 266

Työkuva. Antti Bilund, Ville Laakso ja Timo Sepänmaa kaivavat ensimmäistä kerrosta.

122 285

Merja Uotila piirtää tasoa 3.

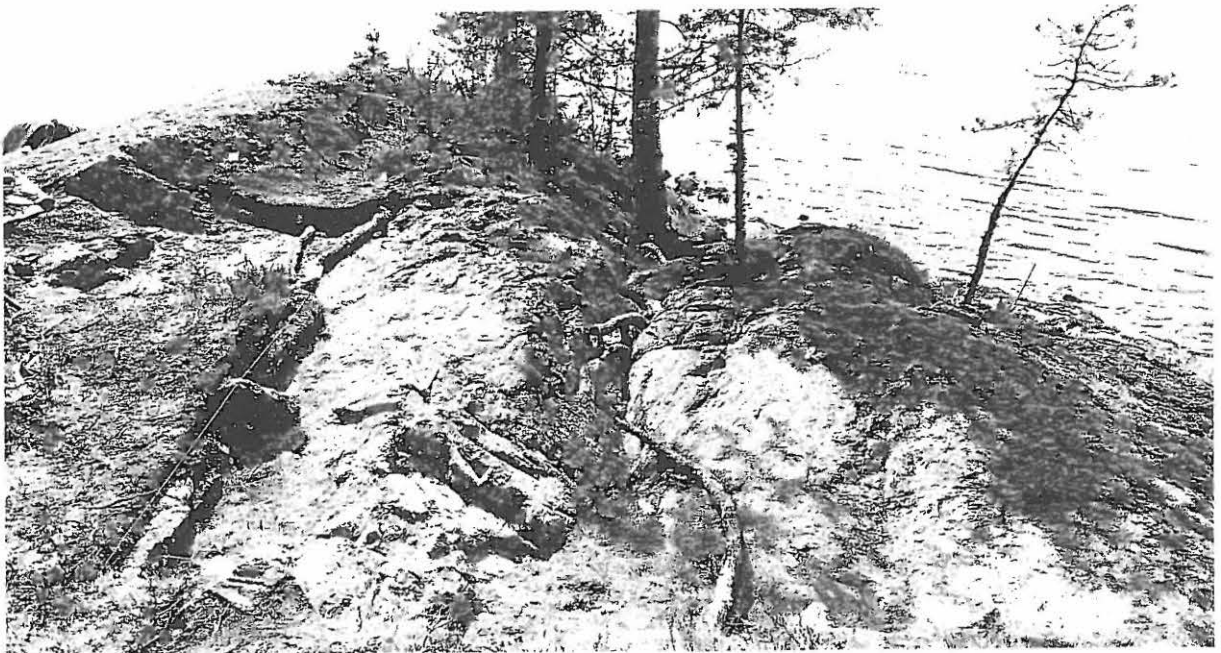
122 260
Kaivausalue pintamaan poiston jälkeen, taso 1.

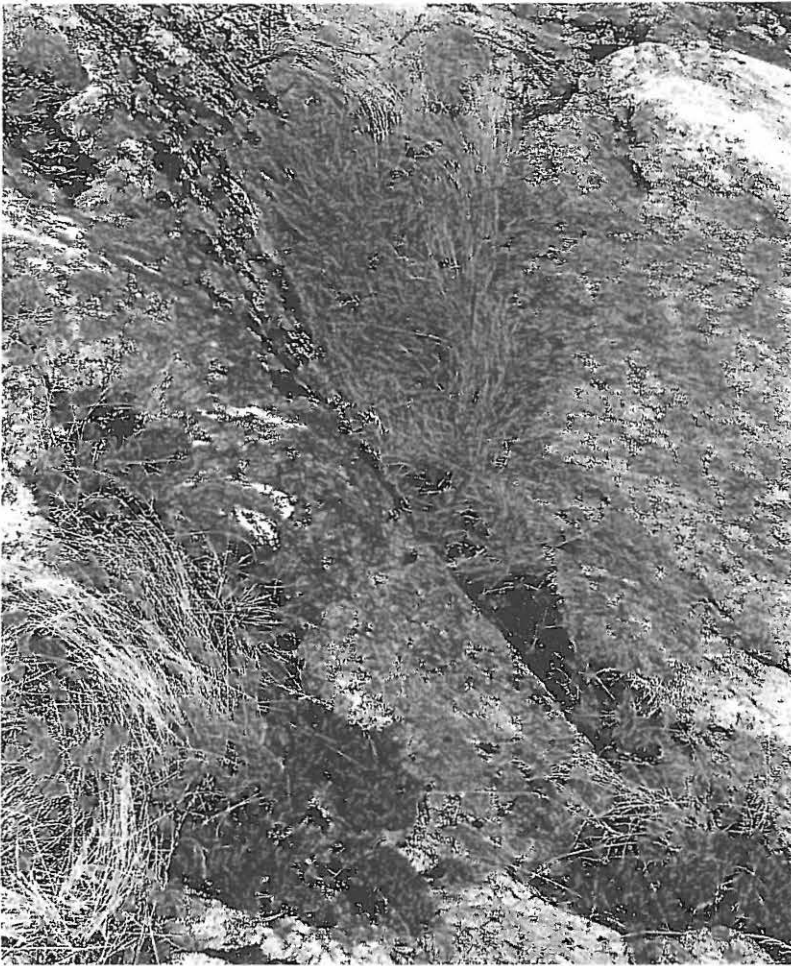
122 269
Yleiskuva, taso 2

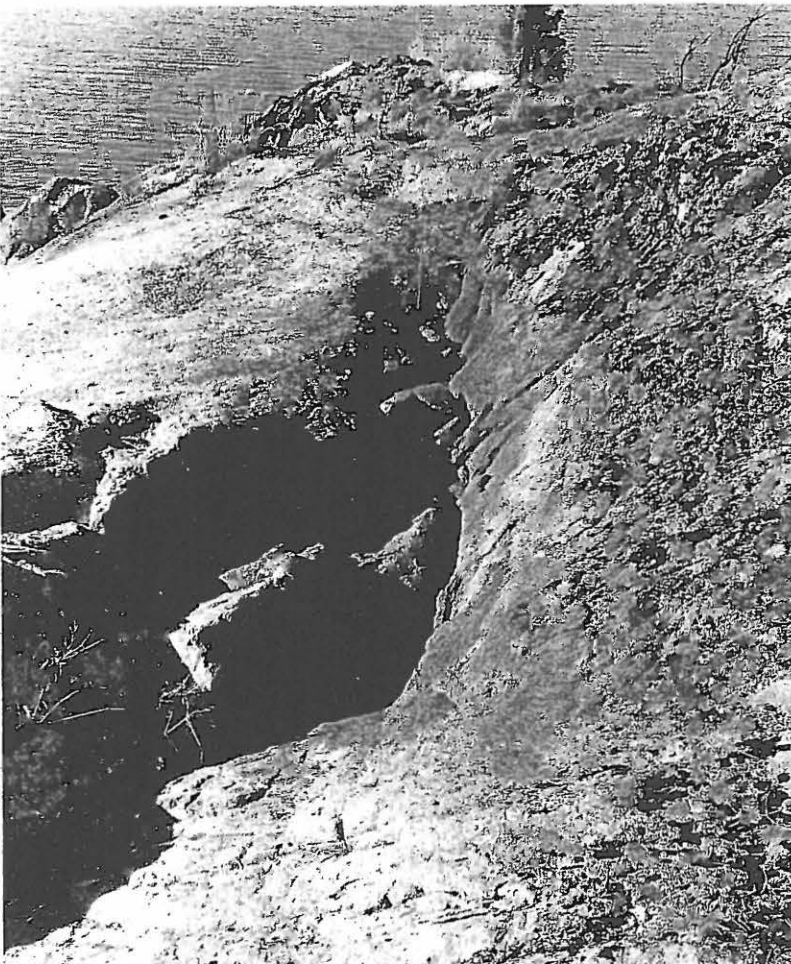
122 287
Yleiskuva, taso 3.

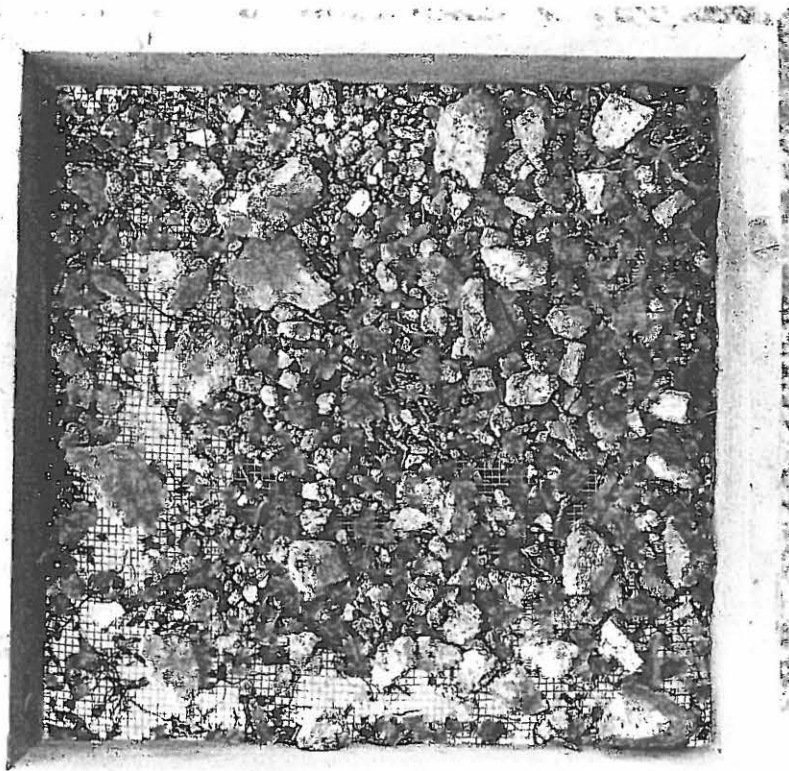
122 291
Kaivausalue pohjaan kaivettuna.

122 263
Kalliokolo, josta löytynyt rahoja
1950-luvulla. Kohde ennen turpeen
poistoa.

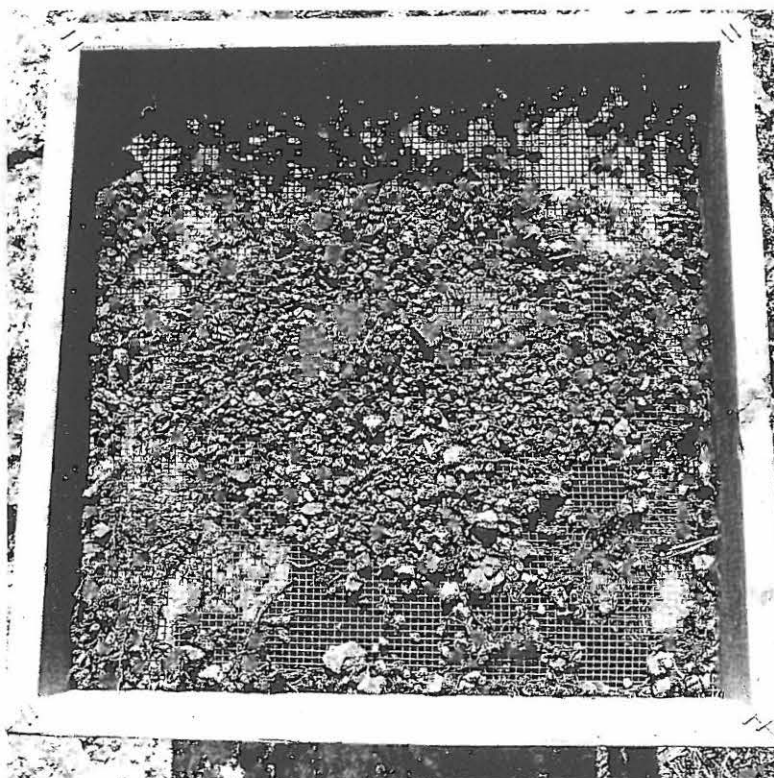

122 274
Kallionkolo, taso 2.

122 282

Seulontajätettä eli rapautuneen kallion kiviainesta noin kolmesta litrasta kaivettua maata.

122 283

Palaneita luita seulalla. Niiden erottaminen vaaleasta rapautuneesta kiviaineksesta oli työlästä.

jälkeen kaivettiin toinen vastaavan paksuinen kerros, jolloin yhden tasokaivetun kerroksen paksuudeksi tuli noin 5 cm. Kaikista *in situ* havaituista löydöistä - palanutta luuta lukuun ottamatta - otettiin tarkat koordinaatit (x y z). Seulasta tulleille löydöille annettiin 1 x 1 m ruudun koordinaatit ja merkittiin löytökerros.

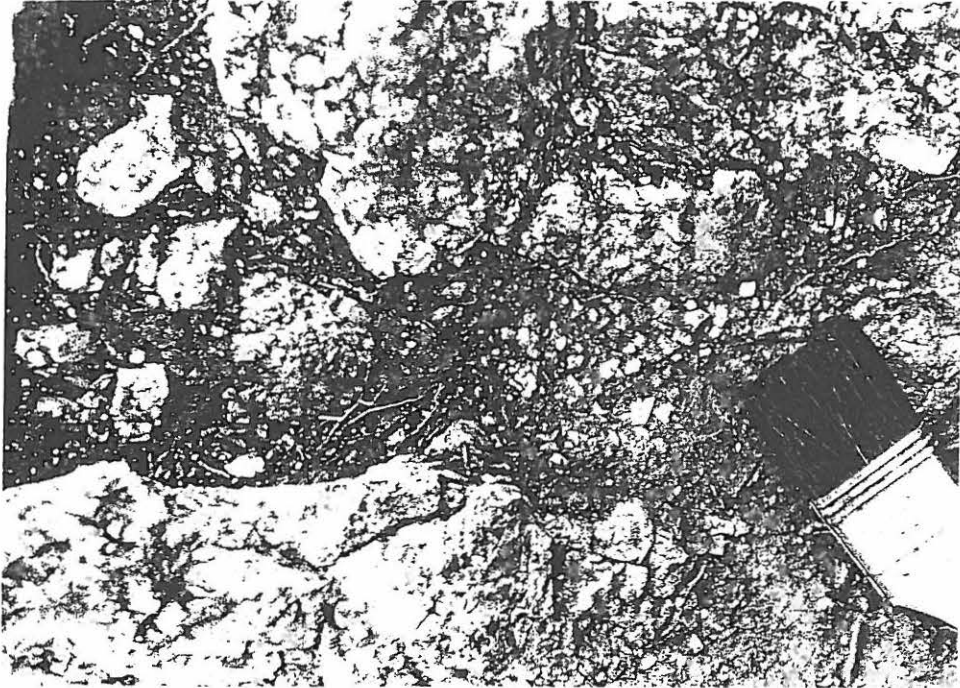
Ensimmäinen dokumentoitu taso oli kaivausalueen peitteinen ja avoin kalliopinta, josta merkittiin karttaan pääasiallinen kasvusto ja peitteettömät kalliokohdat (MK 1:50). Varsinaisista kaivaustasoista laadittiin mittapiirroksot (MK 1:20) ja ne vaaittiin ja valokuvattiin mustavalko- ja diapositiivifilmille. Lisäksi otettiin muutamia yksityiskohtavalokuvia mm. artefakteista ja luukeskittymäalueista. Ensimmäinen kaivaustaso oli pintakerroksen jälkeinen taso (1), jonka alainen ensimmäinen varsinainen kaivauskerros oli 1. kerros.

Kohteesta otettiin kaksi makrosubfossiilinäytettä kahdesta eri ruudusta toisen kerroksen luukeskittymäalueista. Kaivettu maa-aines kaivettiin tavalliseen tapaan ja sankojen sisältö seulottiin puhtaalle muoville. Makronäyte otettiin sitten muovilta pakastepusseihin. Radiohiiliajoitukseen joko sopivia tai sitten riittäviä näytteitä ei ollut saatavissa.

5. Havainnot

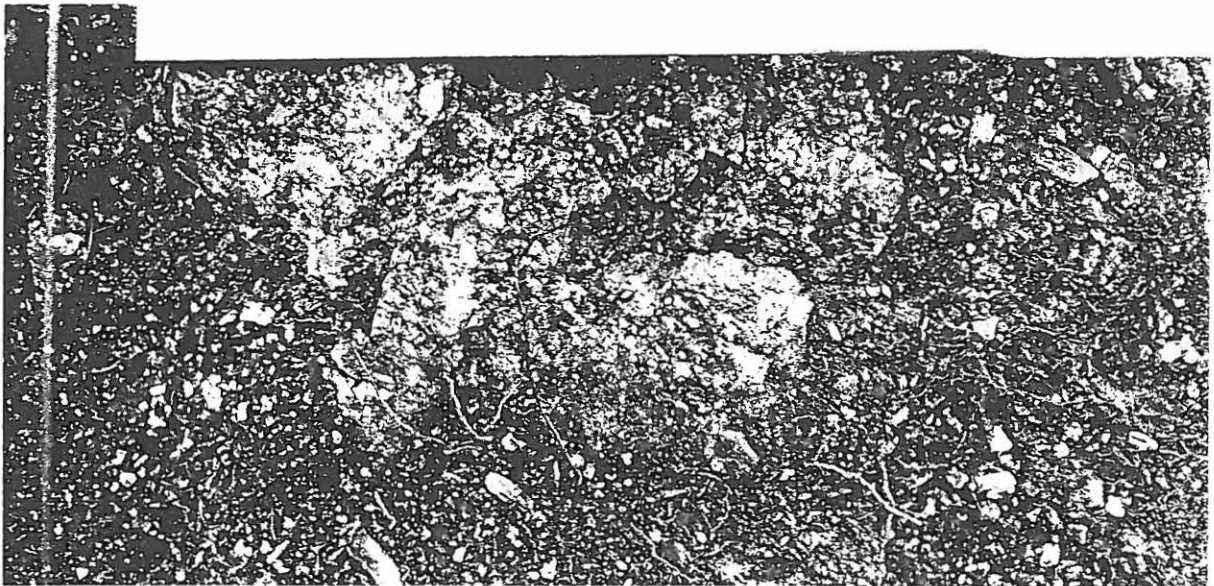
Kaivettu maa-aines (kulttuurikerros) koostui ohuista hiusjuurista, paksumpien juurien irronneesta kuoresta, rapautuneesta kiviaineksesta, noesta, pienistä hiilenpalasista ja humuksesta. Ensimmäisen kerroksen yläosassa oli myös maaton turvetta. Rapautunut kiviaines vastasi "raekooltaan" karkeaa hiekkaa - karkeaa soraa ja kiviä. Se oli selvästi irronnut peruskalliosta ja sitä oli kaivettavassa kerroksessa varsin runsaasti. Kaivettaessa kiviainesta irtosi myös epätasaisesta ja rapautuneesta kalliopinnasta, varsinkin sellaisista kohdista, joissa juuret ja humus olivat tunkeutuneet koloihin. Varsinaista lajittunutta tai lajittumatonta kivennäismaa-ainesta ei kahdessa ylimmässä kerroksessa ollut lainkaan tai ainakaan sitä ei silmämääräisesti havaittu. Kolmannessa kerroksessa tuli paikoin esiin kivennäismaata, joka vaihteli lähinnä hiesumoreenista hiekkamoreeniin.

Rapautuneesta kiviaineksesta erityisesti vaaleat ja lähes valkoiset kappaleet olivat ongelmallisia sekä kaivettaessa että seulottaessa, koska niiden joukosta oli vaikea havaita palaneita luunsiruja. Samoin artefaktien pintaan tarttunut humus vaikeutti esineiden havaitsemista, erityisesti pienten ja deformatiivisten helmien huomaamista.

122 273

Yksityiskohtakuva rapautuneesta kalliosta.
Taso 2, ruudussa 485/96.

122 272

Yksityiskohtakuva palaneista luista ja rapautuneesta kalliosta. Taso 2, ruudussa 483/97.

Kiviä kaivettavalla alueella oli vain muutamia, eivätkä ne näyttäneet liittyvän funktionaalisesti esineisiin ja palaneisiin luihin. Kaikkiaan kaivettava kulttuurikerros oli ohut, yleensä yhdestä senttimetristä 20 senttimetriin.

Ensimmäiset palaneet luut tulivat heti pintaturpeen alta, joskin niitä löytyi vain muutamia kappaleita. Ensimmäisestä varsinaisesta kaivauskerroksesta (krs.1) löytyi jo runsaasti palanutta luuta sekä helmien ja metalliesineiden kappaleita. Osa luusta ja esineistä oli selvinä keskittyminä. Ensimmäisen kerroksen alapuolisessa tasossa (taso 2) olikin havaittavissa palaneen luun keskittyviä, jotka korreloivat helmien ja metalliesineiden sekä palaneen kallion kanssa. Osa palaneista luista oli aivan kallion päällä rapautuneissa kohdissa, ja muuallakin kulttuurikerroksen päällä olevien luiden joukossa oli näkyvissä runsaasti rapautunutta kiviaineista. Kallion pinnalla olleiden luiden kohdalla oli osittain vielä jäännöksiä sammalpeitteestä, jolloin osa luista oli vain kallion ja sammalen välissä.

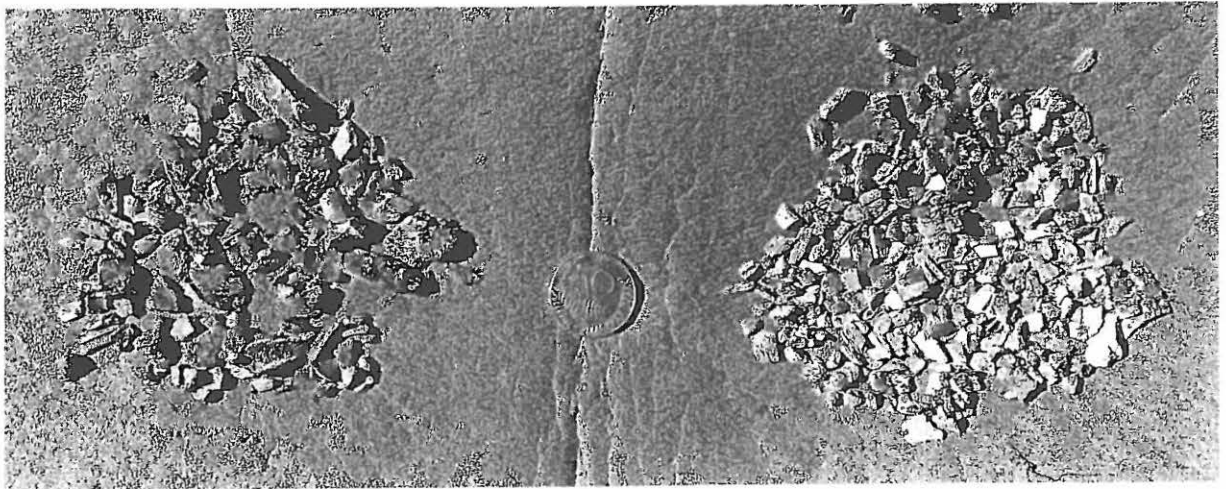
Toisessa tasossa havaittiin paikoin nokimaassa harmahtavia alueita, joiden epäiltiin sisältävän tuhkaa. Toista kerrosta (tason 2 alapuolella) kaivettaessa todettiin, että kyseiset alueet sisälsivät runsaasti palanutta luuta, joka oli pääosin aivan hienoksi jauhaantuneena tai hyvin pieninä siruina; suurempia paloja oli vain muutamia. Luukeskittymillä ja helmillä sekä metalliartefakteilla oli selvä positiivinen korrelaatio.

Osa avokallioon rajautuneista ruuduista meni pohjaan toista kerrosta kaivettaessa (ruudut 483/96, 484/96). Palaneita luita ja artefakteja tuli käytännöllisesti katsoen aivan kallion pintaan saakka, samoin kulttuurikerros jatkui kallion saakka; koskematon kivennäismaata ei näillä kohdin ollut.

Kaivausalueen pohjoisimmissa ruuduissa, joissa muutoinkin oli paksumpi kulttuurikerros, tuli kuitenkin esiin punaruskeaa kivennäismaata, joka oli lähinnä hiesu- tai hietamoreenia, ja jossa oli nokea ja muutamia palaneita luita.

Kvartsiesineitä ja -iskoksia löytyi ruudun 483/96 luoteiskulmasta. Samasta paikasta löytyi myös pronssiesineiden katkelmia ja palanutta luuta.

Toisen kerroksen jälkeen dokumentoitiin taso 3. Tasossa erottui edelleen runsaasti rapautunutta kalliota ja siitä irronneita erikokoisia kappaleita. Toisessa tasossa havaitut harmahtavat alueet eivät koostuneet kaikissa tapauksessa yksinomaan palaneesta luusta tai eivät edes lainkaan sisältäneet

122 284

Käsin poimitut (vas.) ja seulotut palaneet luut. Kuva osoittaa seulonnan merkityksen tutkimuksen kannalta..

122 268

Kuppi silokalliossa kalliokolon alapuolella.

sitä, vaan harmahtava kulttuurikerros saattoi koostua paikoin jauhomaiseksi rapautuneesta vaaleasta kiviaineksesta. Paikoitellen luuta ja kiviainesta oli sekaisin.

Kolmannessa tasossa tuli esiin selvempiä eroja kaivettavassa maa-aineksessa. Kulttuurikerroksessa havaittiin edellisen tason tapaan palaneen luun keskittymiä ja nokea mutta sen lisäksi tuli myös esille hiiltä. Punertavaa kivennäismaata paljastui kaivausalueen pohjoisreunassa (ruudut 482/97, 483/97, 485/94-97).

Kolmannen tason jälkeen kaivetusta 3:sta kerroksesta tuli edelleen helmiä ja metallilöytöjä sekä palanutta luuta. Uutena piirteenä edellisiin kerroksiin verrattuna oli se, että käytännössä koko kaivausalueelta tuli erityisesti kvartsi-iskoksia, mutta myös joitain pii-iskoksia.

Kolmas kerros, joka sisälsi kulttuurikerrosta enää suppeilla alueilla, kaivettiin kerralla pohjaan, eli joko kallioon tai löydöttömään maa-ainekseen, joten kaivettavan kerroksen paksuus vaihteli huomattavasti eri kohdissa, yhdestä senttimetristä noin 15 cm:iin. Pohjaan kaivettu alue siistittiin vielä dokumentointia varten: se valokuvattiin ja siitä tehtiin pohja- ja pohjavaaituskartta. Tämän jälkeen alue peitettiin.

Niemen avokallion eteläpään länsirinteellä on pitkänomainen murros, josta Väinö Skinnari muisteli noin 30 vuotta sitten löytäneensä rahoja, kooltaan nykyisen kymmenen pennin kokoisia, eivätkä ne hänen muistikuvansa mukaan ilmeisesti olleet ainakaan pronssia. Aluetta tutkittiin metallinilmäsimellä ja saatiin kolme indikaatiota.

Turpeen poistamisen jälkeen paikalla näkyi humusta, nokea, hiiltä, rapautuneita kiviä ja kalliota. Indikaatiokohdista löytyi resenttejä esineitä (pullonkorkki, ilmakiväärin luoti) mutta lisäksi leveäkantainen ja lyhyt takonaula, lasimassahelmi ja vähän palanutta luuta (KM 31607:1-4). Löytösuhteiden perusteella on mahdollista, että löydöt ovat kulkeutuneet paikalle eroosivoimien tuloksena.

Tämän pitkänomaisen murroksen vieressä, loivasti viettävällä silokalliolla on kalliossa kuoppa, joka muistuttaa kuppikallioiden ja -kivien uhrikuoppia. Se on melko säännöllisen pyöreä, mutta yhdessä kohtaa siinä on lohkeama. Kyseessä lienee todennäköisimmin luonnonmuodostuma.

6. Yhteenveto ja tulkinta

Nastolan Skinnarin kohde osoittautui runsaslöytöiseksi ja arkeologisesti mielenkiintoiseksi kohteeksi. Esihistoriallisia löytöjä kertyi yhteensä 16 821 kappaletta, joista valtaosa palaneen luun siruja (16517 kpl.). Kohteen tutkiminen olikin työlästä, hidasta ja tarkkuutta vaativaa.¹

Hieman yllättävästi Skinnarin paikalta löytyi myös kvartsi- ja piiartefakteja. Kvartseja tuli 47 kappaletta, joista 9 on esineitä, mm. teriä, kärkiä, kaavin ja ydin, loput 38 ovat iskoksia. Kuudesta piiartefaktista kaksi on teriä, joista toisessa on havaittavissa käyttöjälkiä.

Paikalta löydetty pyyntiin viittaavat esineet, kvartsi- ja piiartefaktit, liittynevät varsinaiseen pyyntikulttuuriin. Vesistösuhteiden perusteella paikalla on voitu asua tällä korkeudella jo mesoliittisen ajan lopulla, mutta artefaktit viittaavat tätä myöhäisemmälle esihistorian jaksolle. Ruuhijärven vedenpinnan tasossa ei liene tapahtunut merkittäviä muutoksia järven kurouduttua omaksi altaakseen, sillä Immilänkoskessa oleva kynnyksen estää vedenpintaa laskemasta tiettyä tasoa alemmaksi: Ruuhijärven ja sen alapuolella olevan Sylvöjärven vedenpintojen ero on noin 11,5 m. Historiallisella ajalla Ruuhijärveä on laskettu Matti Oijalan (1999) mukaan vuonna 1884 noin 3 - 4 jalkaa.

Pronssiartefakteja kaivauksissa löytyi 48, joiden joukossa on pieniä renkaita ketjulaitteista, riipus (kulkunen), pronssispiraalia, tappikoristeisen tasavarsisoljen katkelma (samankaltainen kuin 1998 inventoinnissa löydetty), pronssiputkea ja muita ilmeisiä korujen osia. Ehjiä rautaesineitä tuli vain yksi, muut (123) ovat vain pieniä raudankappaleita.

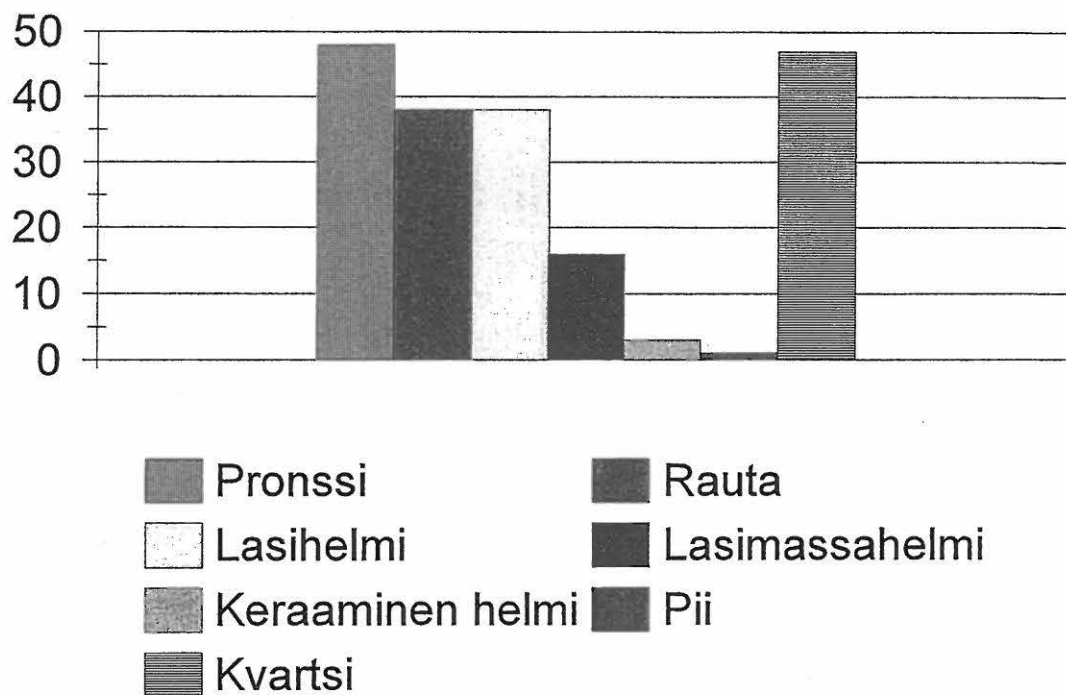
Helmiä ja niiden katkelmia löytyi yhteensä 57, joista valtaosa on lasimassa- ja lasihelmiä. Joukossa on lisäksi keraamisia helmiä, joista yksi, kahtena kappaleena, on lasitettu. Osassa helmiä on havaittavissa koristelua. Suurin osa helmistä on joko sulaneita tai hajonneita.

Palaneita luita löytyi yhteensä 16 517 kappaletta ja 2192 g. Luiden keskipainoksi tulee siten vain 0,13 g. Tästä ei kuitenkaan voi yksivivaisesti päätellä, että luut olisivat poltettaessa tai haudattaessa

¹ Nyt kului esimerkiksi erään erittäin runsaslöytöisen kaivausruudun (482/97 II krs) yhden kerroksen (5 cm, 1 x 1 m) kaivamiseen kolme työpäivää (löytöinä: pronssia 11 kpl, rautaa 50 kpl, lasia 11 kpl, lasimassahelmenkappaleita 2, 1 keraaminen helmi, palanutta luuta 8708 kpl, 980 g ja eloperäistä ainetta 2 kpl).

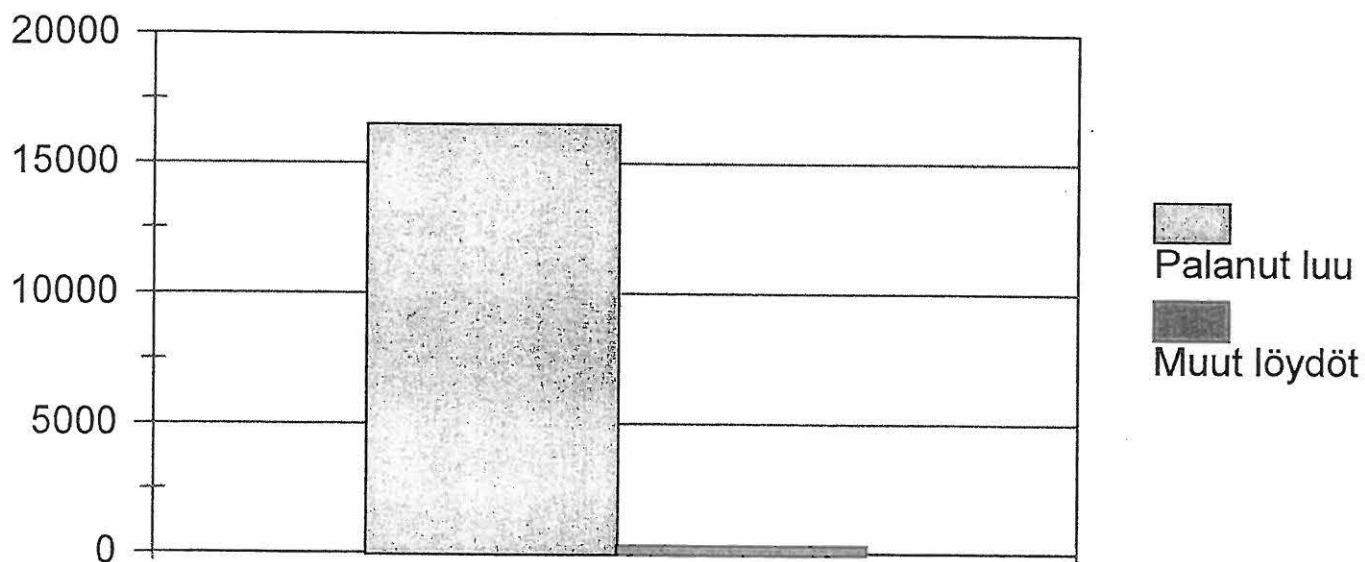
Nastolan Skinnarin koekaivaus 1999

Artefaktit (kpl)

Nastolan Skinnarin Koekaivaus 1999

Luu- ja muut löydöt (kpl)

menneet näin pieniksi palasiksi. Kaivettaessa saattoi havaita, että luiden huokosiin oli tunkeutunut ohuita hiusjuuria, jotka ilmeisesti olivat murentaneet luita. Osa luista oli suoraan turpeen alla, joten niitä lienee rikkoutunut myös tallaamisen tuloksena. Lisäksi niitä rikkoutui lastalla kaivettaessa, kun ne eivät heti irronneet tiiviiksi pakkautuneesta maa-aineksesta tai niihin tarttuneista hiusjuurista.

Kaivettaessa syntyi sellainen vaikutelma, että paikalla olisi poltettu vainajat roviolla ja palanut aines olisi jätetty paikalleen sitä mitenkään peittämättä. Koska luut ja esineet olivat kalliopainanteissa, on kuitenkin mahdollista, että ne on "lakaistu" painanteisiin polttamisen jälkeen tai sitten ne ovat kulkeutuneet niihin kuluttavien ja kuljettavien voimien tuloksena. Toisaalta kalliopinnan rapautumisen perusteella näyttää siltä, että polttaminen olisi tapahtunut juuri painanteiden kohdalla.

Rautakautisten esinelöytöjen ja poltettujen ihmisten luiden perusteella paikalla on viikinkiaikainen polttokalmisto. Löydöt ovat todennäköisesti peräisin useammasta kuin yhdestä hautauksesta, jotka nyt saatiin tutkittua vain osittain; kulttuurikerroksen ja löytöjen perusteella hautaukset jatkuvat vielä avaamattomalle alueelle. Esineiden perusteelta voi päätellä että nyt kaivetulla alueella oli naisten hautauksia, mihin viittaavat helmet, ketjulaitteiden osat, soljet ja muut korujen katkelmat.

Lahdessa 3.11.1999

Hannu Poutiainen

Liite 1

Nastola Skinnari 1999

Negatiiviluettelo

Alkuperäisnegatiivejä säilytetään Lahden kaupunginmuseon kuva-arkistossa

Kuvanro	pvm	kuvaaja	suunta	kohde
122 255	12.8.	H.P	NE-SW	Yleiskuva niemen kärkeen
122 256	“	“		Työkuva, Merja Uotila tekee muistiinpanoja
122 257	“	“	SW-NE	Yleiskuva niemen kärjestä
122 258	“	“	NE-SW	Tulevaa kaivausaluetta
122 259	“	“	“	Kallionkolo
122 260	13.8.	K.L	N-S	Kaivausalue pintamaan poiston jälkeen, taso 1
122 261	“	“	NW-SE	“
122 262	“	“	N-S	Kallionkolo, lähikuva
122 263	“	“	“	“
122 264	“	M.U.	W-E	Kallionkolo, taso 1
122 265	14.8.	H.P.		Työkuvia, kuvassa Antti Bilund, Ville Laakso ja Timo Sepänmaa
122 266	“	“		“
122 267	18.8.	H.P.		Kuppi kalliassa
122 268	“	“		“
122 269	“	“	N-S	Yleiskuva, taso 2
122 270	“	“	SE-NW	“
122 271	“	“	Ylhäältä	Yksityiskohta luista, taso 2, 483/97
122 272	“	“	“	Yksityiskohta luista ja rapautuneesta kalliosta, taso 2, 483/97
122 273	“	“	“	Yksityiskohta rapautuneesta kalliosta, taso 2, 485/96
122 274	19.8.	K.L.	N	Kallionkolo, taso 2
122 275	“	H.P.	SW	Maisema niemestä lounaaseen
122 276	“	“		Työkuvia, kuvassa Merja Uotila, Kenneth Lönnqvist ja Ritva Vänskä
122 277	“	“		Kaivajat tauolla

Kuvanro	pvm	kuvaaja	suunta	kohde
122 278	“	“		“
122 279	“	“		“
122 280	20.8.	H.P.	N-S	Työkuva, Kenneth Lönnqvist, Merja Uotila ja Ritva Vänskä kaivavat
122 281	“	“	Ylhäältä	Kvartseja in situ, 2 kerros, 483,85/97,20
122 282	21.8	H.P.	Ylhäältä	Seulontajätettä (Rapautuneesta kalliosta /3 l)
122 283	“	“	“	Luita seulalla
122 284	“	“	“	Käsin poimitut (vas.) ja seulotut luut
122 285	22.8.	H.P.		Merja Uotila piirtää tasoa 3
122 286	“	“		“
122 287	“	“	N-S	Taso 3
122 288	“	“	SE-NW	“
122 289	23.8	H.P.	N-S	Pohja
122 290	“	“	SE-NW	“
122 291	“	“	N-S	“

Kuvaajat: H.P. Hannu Poutiainen
K.L. Kenneth Lönnqvist
M.U. Merja Uotila

Liite 2

Nastola Skinnari 1999

Dialuettelo

Alkuperäisdiapositiiveja säilytetään Lahden kaupunginmuseon kuva-arkistossa

Kuvanro	pvm	kuvaaja	suunta	kohde
31163	12.8.	H.P.	NE-SW	Yleiskuva niemen kärkeen
31164	“	“	SW-NE	Yleiskuva niemen kärjestä
31165	“	“	NE-SW	Tulevaa kaivausaluetta ennen paalutusta ja turpeenottoa
31166	“	“	“	Kallionkolo
31167	13.8.	K.L.	N-S	Kaivausalue pintamaan poiston jälkeen, taso 1
31168	“	“	SE-NW	“
31169	“	“	SE-NW	Kallionkolo, lähikuva
31170	“	M.U.	W-E	Kallionkolo, taso 1
31171	14.8.	H.P.		Työkuva, kuvassa Antti Bilund, Ville Laakso ja Timo Sepänmaa
31172	“	“		“
31173	18.8.	H.P.		Kuppi kalliassa
31174	“	“		“
31175	“	“	N-S	Yleiskuva, taso 2
31176	“	“	SE-NW	“
31177	“	“	“	Yksityiskohta luista ja rapautuneesta kalliosta, taso 2, 483/97
31178	“	“	“	“
31179	19.8.	H.P.	N-S	Kalmistoniemi aamunvalossa
31180	“	“	“	Kallionkolo, taso 2
31181	“	“		Kaivajat tauolla
31182	“	“		“
31183	20.8.	H.P.	N-S	Työkuva, Kenneth Lönnqvist, Merja Uotila ja Ritva Vänskä
31184	“	“	Ylhäältä	Kvartseja in situ, 2 kerros, 483,85/97,20
31185	21.8.	H.P.	Ylhäältä	Seulontajätettä (rapautunutta kalliota /3 l maata)

Kuvanro	pvm	kuvaaja	suunta	kohde
31186	22.8	H.P.		Merja Uotila piirtää tasoa kolme
31187	“	“	N-S	Yleiskuva, taso 3
31188	“	“	SE-NW	“
31189	“	“	Ylhäältä	Rautaesine in situ, 485/94-95, taso 3
31190	“	“	“	“
31191	23.6.	H.P.	N-S	Pohja
31192	“	“	SE-NW	“
31193	“	“	N-S	“
31194	“	“	“	Kaivausalue peitettynä

Kuvaajat: H.P. Hannu Poutiainen
K.L. Kenneth Lönnqvist
M.U. Merja Uotila

Liite 3

Nastola Skinnari 1999

Karttaluettelo

1. Pinta- ja pintavaaituskartta, MK 1:50
2. Tasokartta, taso 1, MK 1:20
3. Tasokartta, taso 2, MK 1:20
4. Tasokartta, taso 3, MK 1: 20
5. Pohja- ja pohjavaaituskartta, MK 1: 20
6. Tasokartta, taso 1, kallionkolo, MK 1:20
7. Tasokartta, taso 2, kallionkolo, MK 1:20

Liite 4

Nastola Skinnari 1999

Makronäytteet:

nro	pvm	Ottaja	Sijainti	koko	konteksti
1	19.8.	K.L.	x = 483,00-483,97 y = 97,00-98,00 z = 136-145	N. 4 l	Luukeskittymä
2	20.8- 21.8	M.U.	x = 482,00-482,50 y = 97,00-97,84 z = 143-150	N. 4 l	Luukeskittymä

Ottajat:

K.L. Kenneth Lönnqvist
M.U. Merja Uotila

Nastolan Skinnarin koekaivaus 1999
Resentit löydöt

Esine	kpl	gramma	ruutu	kerros
Pullonkorkki	1	<1	476/100	z = 246
Lasin sirpale	1	13	482/95	Pintamaa
Hakaneula	1	1	482/97	Puhdistus
Hakaneulan pala	1	1	482/97	Puhdistus
Pronssinappi	1	<1	482/97	1. krs
Naulan pala	2	<1	483/93	Pintamaa
Takonaula	1	4	484/95	z = 149
Starttipistoolin panos	2	<1	484/95	Pintamaa
Tiilenpala	1	<1	485/95	Puhdistus
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>				
Yhteensä	11	21		

Nastolan Skinnarin koekaivaus 1999
Luulöytöjen kappale- ja painomäärät

	kpl	gramma
Pintamaa	16	8
I kerros	2698	319
II kerros	11705	1498
III kerros	2098	367
<hr/>		
Yhteensä	16517	2192

Nastolan Skinnarin koekaivaus 1999
Kvartsilöytöjen kappale- ja painomäärät

	kpl	gramma
Pintamaa	-	-
I kerros	2	< 2
II kerros	21	>12
III kerros	24	>12
<hr/>		
Yhteensä	47	> 24

Nastolan Skinnarin koekaivaus 1999
Kaikkien löytöjen kappale- ja painomäärät

Artefakti / materiaali	kpl	gramma (noin)
Pronssiartefakti	48	> 25
Rauta-artefakti	124	106
Lasihelmi	38	> 8
Lasimassahelmi	16	>6
Keraaminen helmi	3	-
Karneoli	1	-
Granaatti	1	-
Piiartefakti	6	> 1
Kvartsiartefakti	47	> 24
Palanut savi	6	-
Palanut luu	16517	2192
Eloperäinen aines	16	-
<hr/>		
Yhteensä	16823	> 2362

Muut kuin luulöydöt	kpl	gramma (noin)
	306	> 170

DATE — Liite 8

SUBJECT

TECHNICAL DATA

122 255

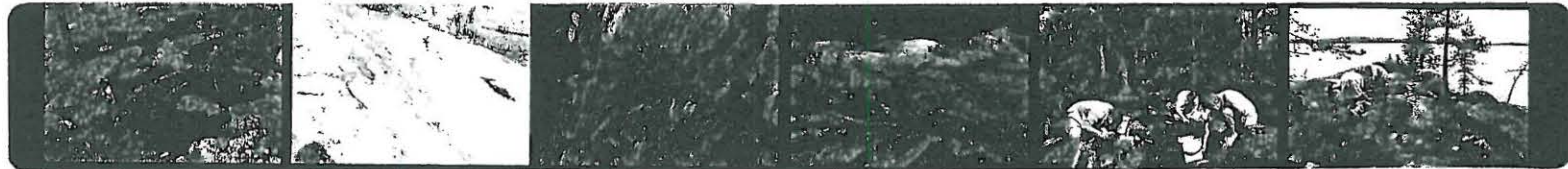
122 256

122 257

122 258

122 259

122 260

122 261

122 262

122 263

122 264

122 265

122 266

122 267

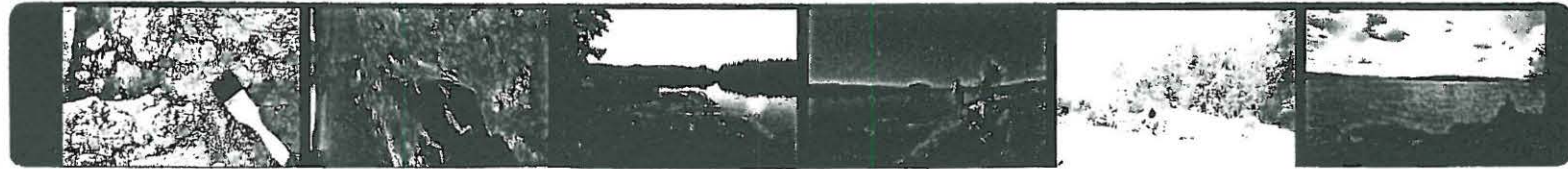
122 268

122 269

122 270

122 271

122 272

122 273

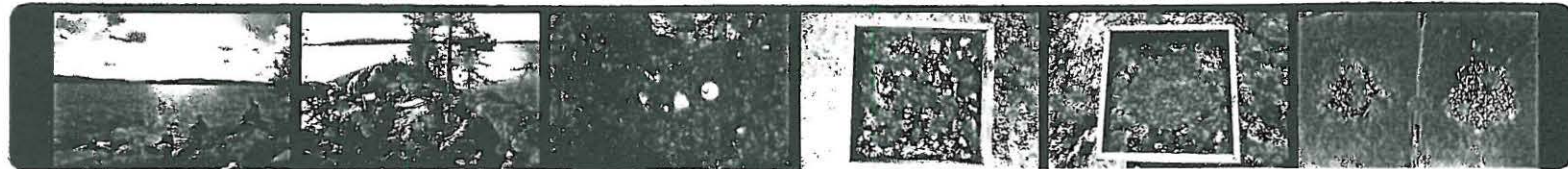
122 274

122 275

122 276

122 277

122 278

122 279

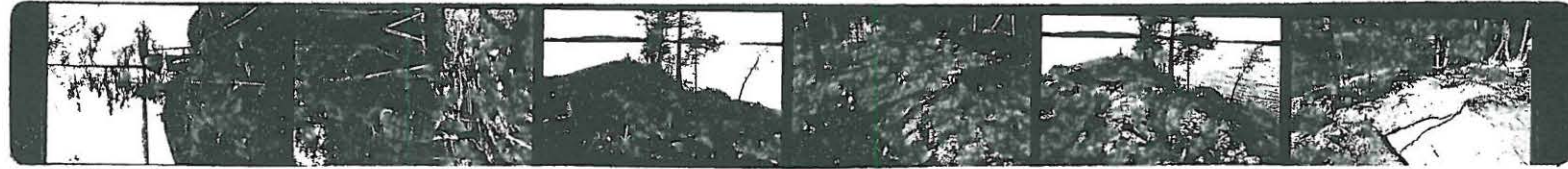
122 280

122 281

122 282

122 283

122 284

122 285

122 286

122 287

122 288

122 289

122 290

Nastola Skinnari 1999
 Pinta- ja pintavaaituskartta
 Mk 1:50

Kp 88,25 m mpy

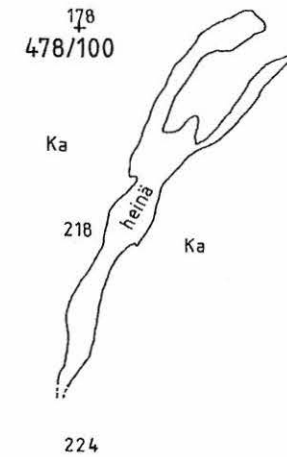
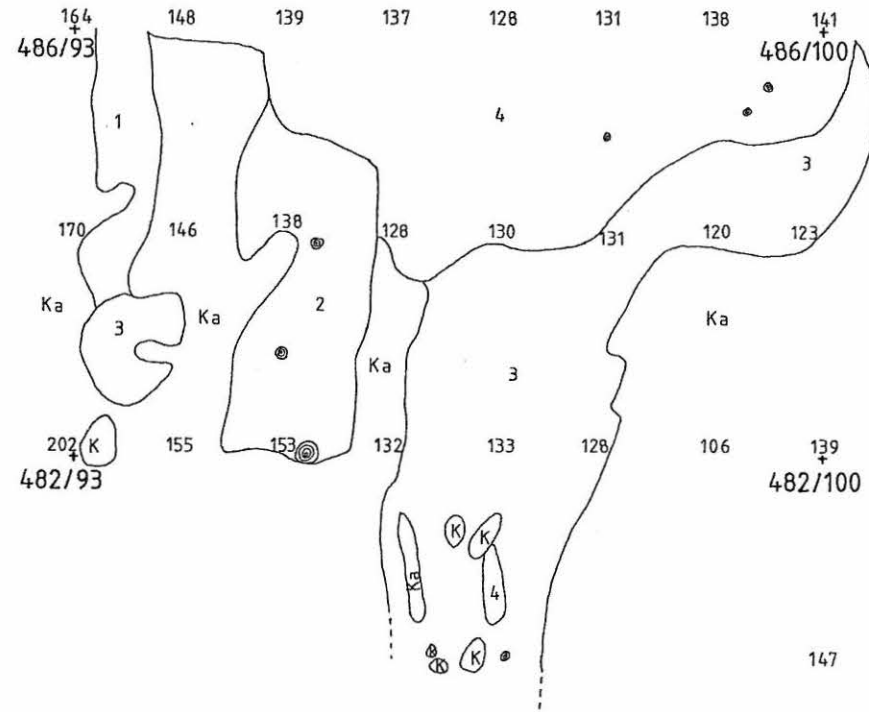
Koje 101

Piirt. Merja Uotila

- 1 sammal
- 2 jäkälä
- 3 sammal, jäkälä
- 4 sammal, kanerva

- (K) kivi
- (Ka) kallio
- (⊙) puu

Nastola Skinnari 1999

Tasokartta, taso 1

Mk 1:20

Kp 88,25 m mpy

Koje 101

Piirt. Merja Uotila

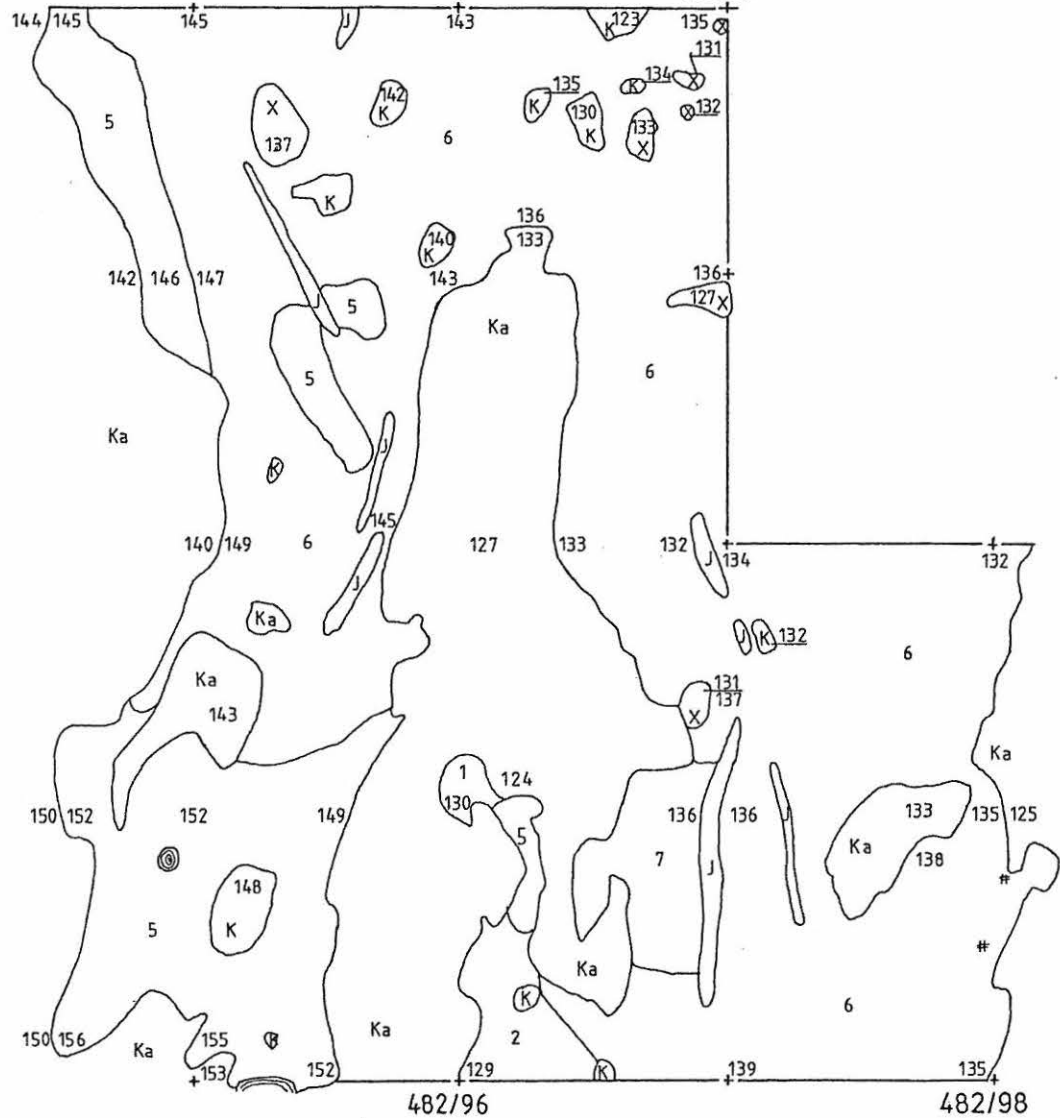
- 1 sammal
- 2 jäkälä
- 5 furve
- 6 furve, kivennäismaa, noki
- 7 kivennäismaa, noki
- kivi
- kallio
- rapautunut kivi
- hiili
- juuri
- puu

486/94
+

486/97

+
484/94

+
482/94

Nastola Skinnari 1999

Tasokartta, taso 2

Mk 1:20 0 1m.

Kp 88,25 m mpy

Koje 101

Piirt Merja Uotila

8 turve, kivennäismaa, humus

9 kivennäismaa, humus

(K) kivi

(Ka) kallio

(X) rapautunut kivi

/// rapautunut kallio

"" noki

J juuri

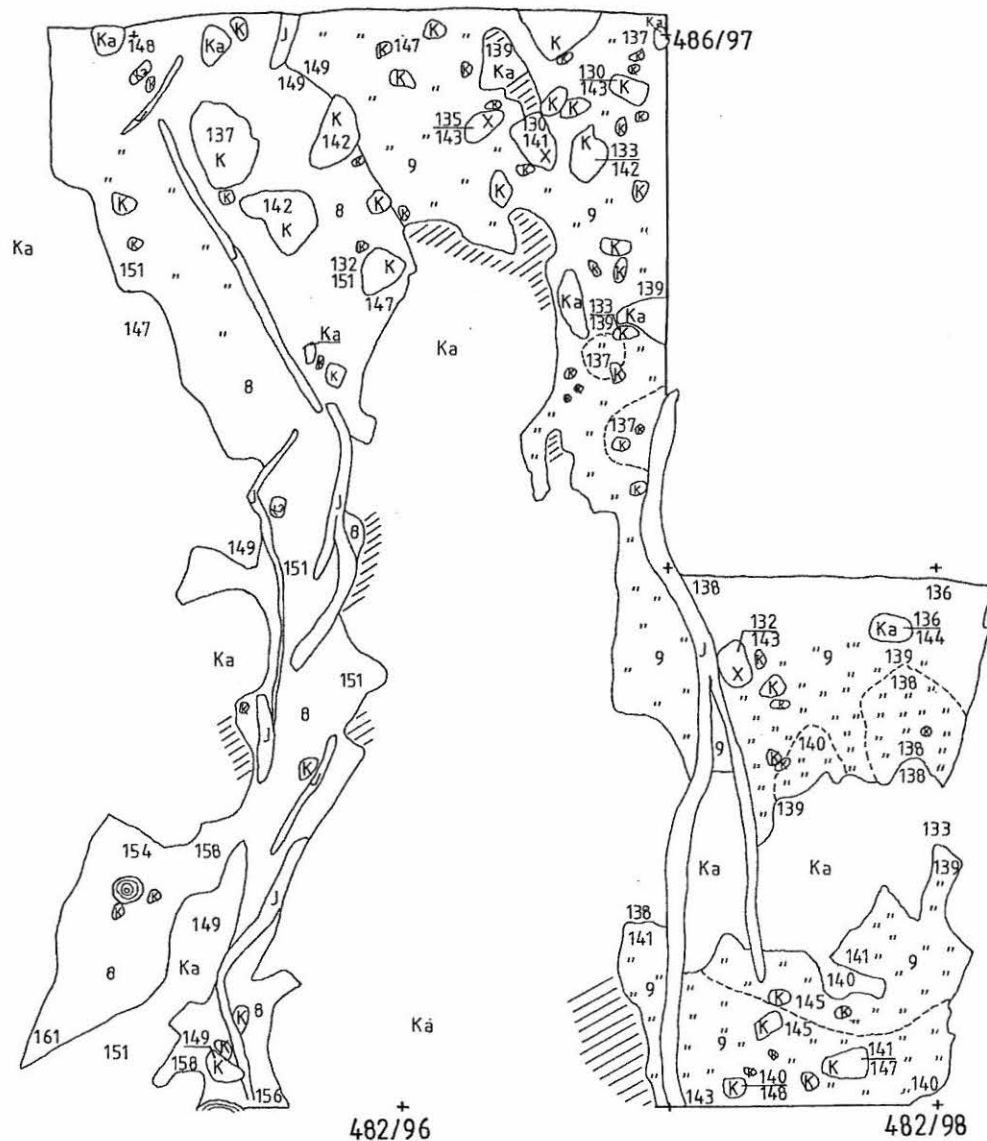
⊙ puu

⊖ luukeskittymä

486/94

484/94

482/94

Nastola Skinnari 1999

Tasokartta, taso 3

Mk 1:20 1m

Kp 88,25 m mpy

Koje 101

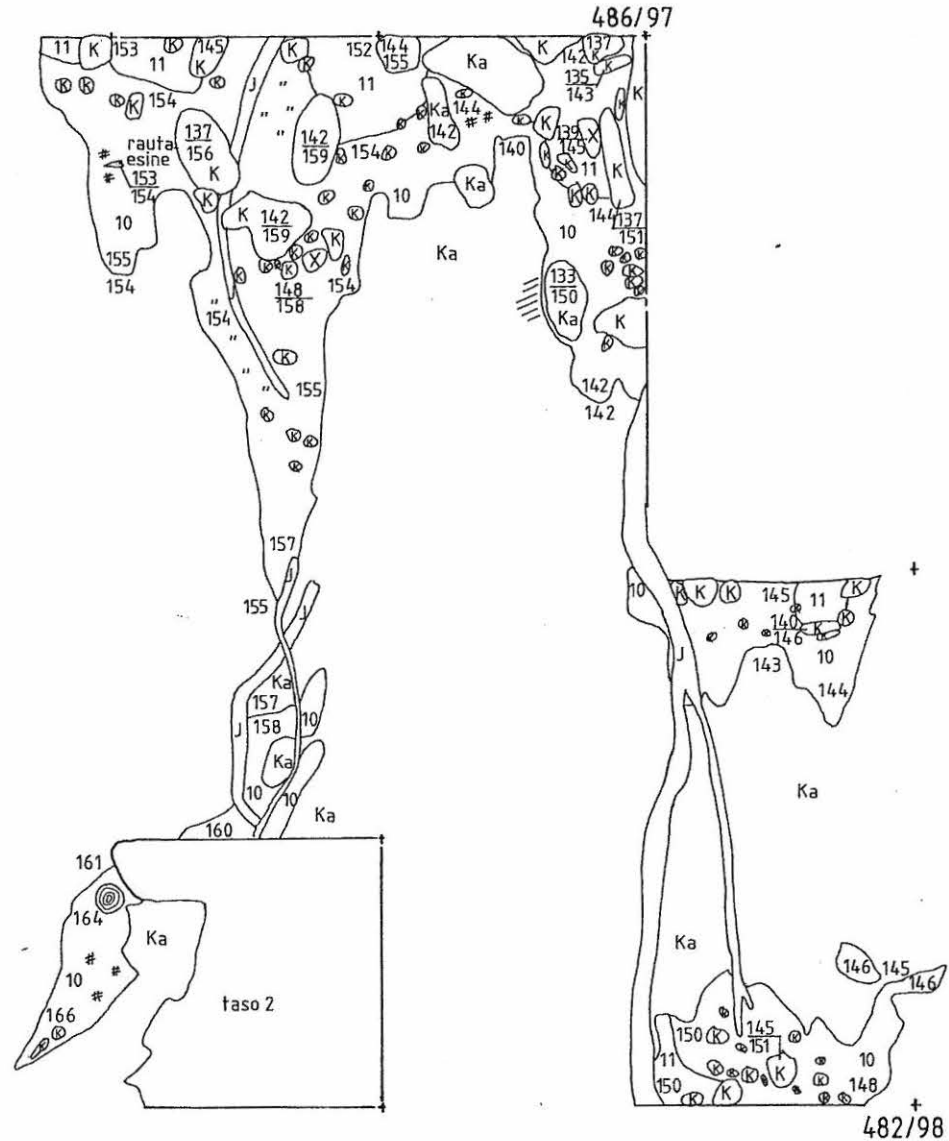
Piirt. Merja Uotila

- 10 kivennäismaa, noki, humus
- 11 hieða
- (K) kivi
- (Ka) kallio
- (X) rapautunut kivi
- /// rapautunut kallio
- # hiiti
- " noki
- J juuri
- ⊙ puu

486/94 +

484/94 +

482/94 +

486/97 +

482/98 +

Nastola Skinnari 1999
Pohja- ja pohjavaaituskartta
Mk 1:20

Kp 88,25 m mpy

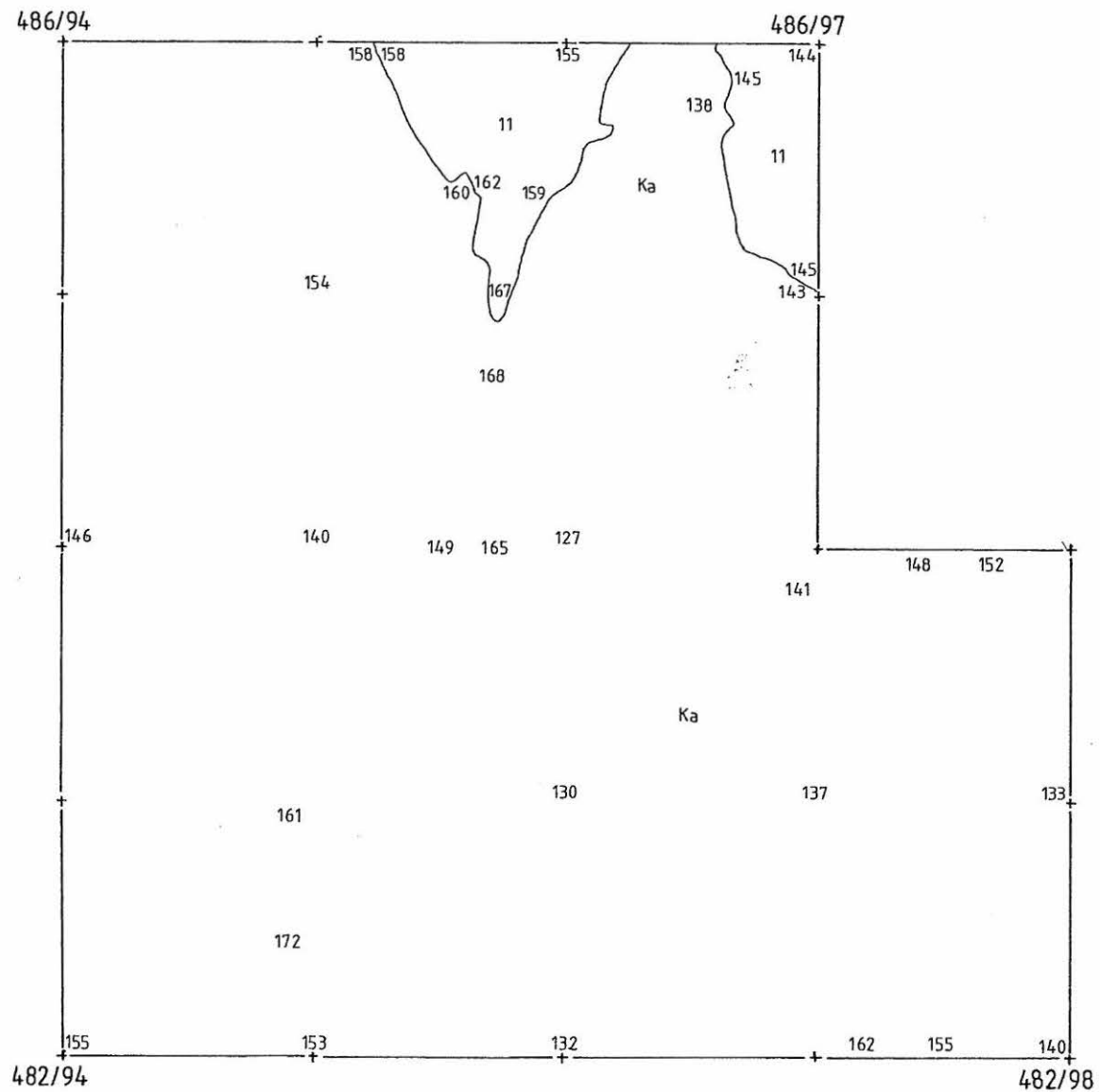
Koje 101

Piirt. Merja Uotila

11 hieða

(Ka) kalliø

Nastola Skinnari 1999

Tasokartta, taso 1

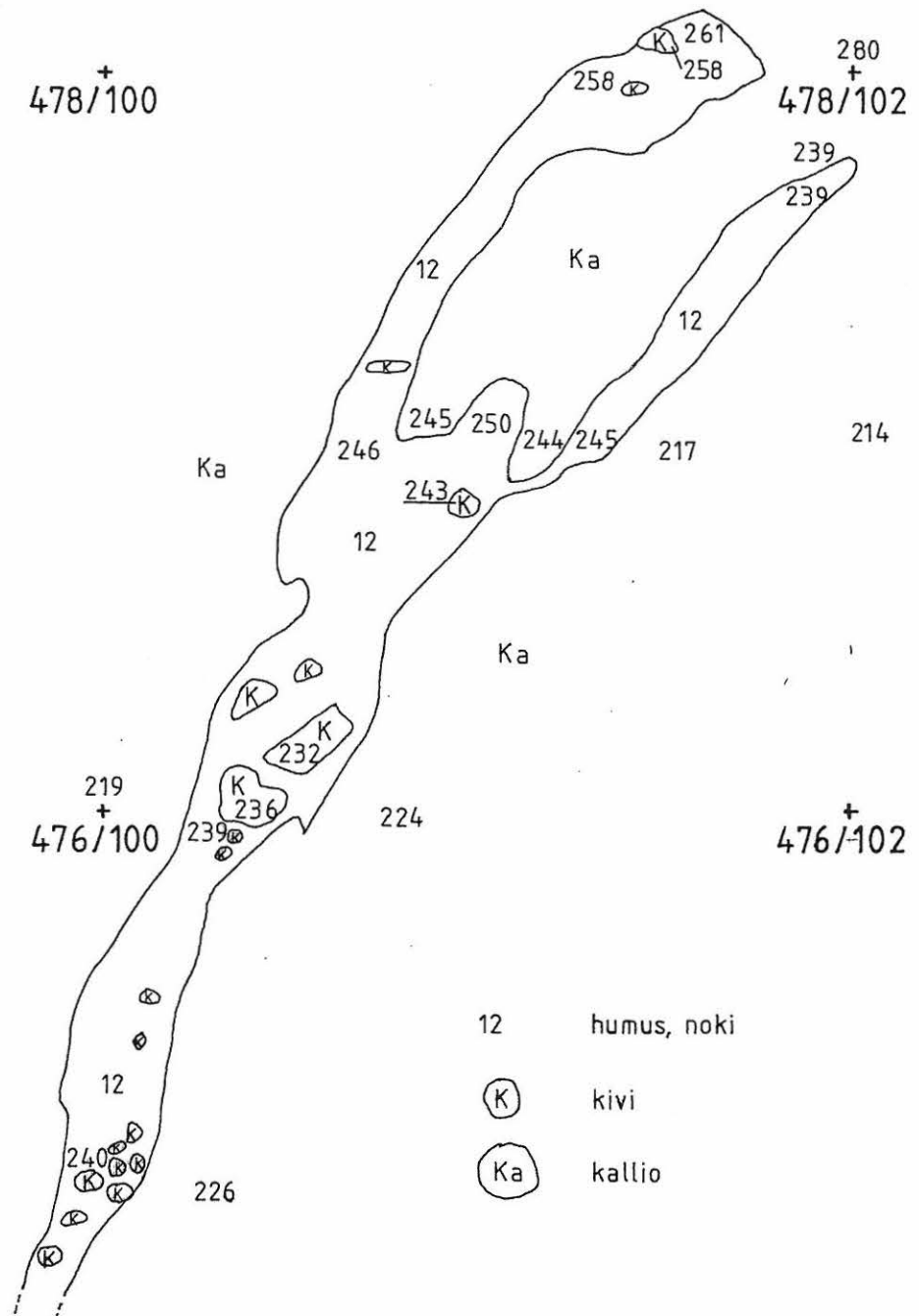
Mk 1:20 1m

Kp 88,25 m mpy

Koje 101

Piirt. Merja Uotila

Nastola Skinnari 1999

Tasokartta, taso 2

Mk 1:20 0 1m

Kp 88,25 m mpy

Koje 101

⁺
478/100

Piirt. Merja Uotila

